

**LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS KANCELIARIJA
EKONOMIKOS POLITIKOS GRUPĖ**

PAŽYMA

**DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS NUTARIMO DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS
PELNO MOKESČIO ĮSTATYMO NR. IX-675 26 STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMO IR
LIETUVOS RESPUBLIKOS GYVENTOJŲ PAJAMŲ MOKESČIO ĮSTATYMO NR. IX-1007 17
STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTŲ PATEIKIMO LIETUVOS RESPUBLIKOS
SEIMUI PROJEKTO
(TAP NR. 18-1780) (TAIS NR. 18-12654(2))**

2019-02-06 Nr. NV-349

Vilnius

Projekto rengėjas: Ekonomikos ir inovacijų ministerija.

Projekto tikslas: siūloma neapmokestinti pajamų natūra išlaidų, skirtų darbuotojų maitinimui ir transportui (atvykti į darbą ir parvykti iš jo visų rūšių transporto priemonėmis), taip pat padidinti neapmokestinamųjų pajamų iš asmens, susijusio su gyventoju darbo santykiais, per mokestinį laikotarpį gautų prizų ir dovanų vertę nuo 200 eurų iki 500 eurų.

Siekiant, kad minėti siūlymai nepakeistų darbo užmokesčio, siūloma, kad iš pajamų atskaitomos sumos negalėtų viršyti 5 proc. per mokestinį laikotarpį darbuotojams apskaičiuoto darbo užmokesčio.

Dabartinė situacija: darbdavių darbuotojams suteikta nauda, kuri pripažįstama pajamomis natūra, apmokestinama tik vieną kartą gyventojų lygiu, o darbdavio patirtos išlaidos mažina apmokestinamąjį pelną. Neapmokestinama nei darbuotojo, nei darbdavio lygiu iki 200 eurų natūra iš darbdavio gauti prizai ir dovanos, darbuotojo naudai darbdavio mokamos draudimo įmokos už papildomą (savanorišką) sveikatos draudimą, neviršijant 25 proc. priskaičiuoto darbo užmokesčio, darbdavio darbuotojo naudai sumokėta suma už geležinkelio ar kelių viešojo transporto bilietus.

Projekto esmė: įgyvendinant 2017 m. spalio 16 d. pasirašyto susitarimo dėl šalies pažangai būtinų reformų 2.12 punktą „Peržiūrėti pajamų natūra už įmonės suteiktas paslaugas darbuotojui pripažinimo tvarką“ ir darbo grupės pavedimą Ekonomikos ir inovacijų ministerijai pateikti pasiūlymus dėl pajamų natūra pripažinimo, siūloma:

- Praplėsti vieneto iš pajamų atskaitomų išlaidų kategorijas, įtraukiant darbuotojų maitinimo išlaidas ir transporto išlaidas, susijusias su darbuotojų vykimu į darbą ir parvykimu iš jo visų rūšių transporto (šiuo tik geležinkelio ar kelių viešojo transporto bilietams) priemonėmis ir praplėsti neapmokestinamųjų pajamų taikymą gyventojų naudai, gautai asmeniui, susijusiam su gyventoju darbo santykiais, apmokėjus maitinimo išlaidas arba gyventojų patirtas transporto išlaidas, skirtas gyventojui atvykti į darbo vietą ir parvykti iš jos visų rūšių transportu;
- Padidinti neapmokestinamųjų pajamų iš asmens, susijusio su gyventoju darbo santykiais, per mokestinį laikotarpį gautų prizų ir dovanų vertę nuo 200 eurų iki 500 eurų. Projekto aiškinamajame rašte nurodoma, kad 200 eurų vertė neatitinka dabartinės ekonominės situacijos, nes ji nesikeitė nuo 2007 m., kai sudarė 34 proc. vidutinio atlyginimo, o 2018 m. jau siekė tik 21,8 proc. vidutinio darbo užmokesčio;
- Siekiant, kad minėti siūlymai nepakeistų darbo užmokesčio, siūloma, kad iš pajamų atskaitomos sumos negalėtų viršyti 5 proc. per mokestinį laikotarpį darbuotojams apskaičiuoto darbo užmokesčio.

Projekto aiškinamajame rašte nurodoma, kad dėl leidimo mokestiniu laikotarpiu iš pajamų atskaityti sumas, skirtas vieneto darbuotojų maitinimo ir transporto išlaidoms apmokėti, valstybės ir savivaldybių biudžetai galėtų netekti apie 5 mln. eurų pelno mokesčio. Dėl siūlymo padidinti neapmokestinamųjų pajamų iš asmens, susijusio su gyventoju darbo santykiais, per mokestinį laikotarpį gautų prizų ir dovanų vertę nuo 200 eurų iki 500 eurų, biudžeto netekimai būtų neįvertinti.

Pažymėtina, kad Finansų ministerija nurodo, kad dėl siūlomos lengvatos galimi biudžeto netekimai (įskaitant SODROS ir PSD biudžetus) siektų 50 mln. eurų per metus.

Derinimas: atsižvelgta į Teisingumo ministerijos pastabas.

Neatsižvelgta į Finansų ministerijos pastabas, kad:

- Išlaidas darbuotojų naudai įmonės gali atskaityti pelno mokesčio tikslais, GPM neapmokestinama darbdavio gyventojo naudai sumokėta sumos už geležinkelio ar kelių viešojo transporto bilietus, o tiek maitinimo, tiek pavėžėjimo išlaidos, kai darbuotojo individuali nauda nenustatoma, neapmokestinama GPM, įmonei leidžiami atskaitymai pelno mokesčio tikslais, nurodant, kad socialinių iniciatyvų tikslai nėra pakankamai įgyvendinami galiojančiomis mokestinėmis priemonėmis, o įstatymų projektai parengti reaguojant į socialinių ir ekonominių partnerių pasiūlymus;
- Kyla pagrįsta rizika, kad siūlymai paskatins darbdavius teikti tokias paslaugas siekiant jomis pakeisti dalį atlyginimo. Tokia lengvata būtų taikoma tiek mažas, tiek didesnes pajamas gaunantiems asmenims – būtų dar labiau padidinta pajamų nelygybė, o galimi biudžeto netekimai – 50 mln. eurų, nurodant, kad įstatymų projektais siūlomas 5 proc. darbo užmokesčio apribojimas, todėl biudžeto netekimai siektų 5 mln. eurų;
- Nepamatuoti sprendimai, skatinantys darbo sąnaudų augimą, gali sąlygoti Europos Komisijos išvadą, kad šalyje yra susiformavęs disbalansas, šaliai nariai gali būti pradėta perviršinio disbalanso procedūra, taip pat lengvatų taikymas gali paskatinti kainų kilimą ir infliaciją, nurodant, kad pagrindine darbo sąnaudų augimo priežastimi laikytinas darbuotojų trūkumas;
- Siūlymas neapmokestinamų dovanų ir prizų vertę padidinti iki 500 eurų nepagrįstas, nurodant, kad 200 eurų vertė neatitinka dabartinės ekonominės situacijos.

Taip pat Finansų ministerija siūlo, įvertinus ir nustačius rinkos poreikį kompensuoti pavėžėjimo išlaidas, svarstyti alternatyvas: įtraukti pavėžėjimo išlaidas į priemonę „Regio potencialas LT“ tinkamas finansuoti išlaidas; ES veiksmų programos 3 prioritete visuotinės dotacijos būdu įgyvendinti naują subsidinę priemonę. Ekonomikos ir inovacijų ministerija pažymi, kad „Regio potencialas LT“ kvietimas jau yra paskelbtas, o darbuotojų pavėžėjimo išlaidos nėra įtrauktos į tinkamų išlaidų sąrašą. Pagal ES veiksmų programos 3 prioritetą nėra nė vienos veiklos, skirtos tiesiog darbuotojų pavėžėjimų išlaidų kompensavimui.

Atitikimas Vyriausybės programai: projekto rengėjai nurodo, kad projektas parengtas įgyvendinant 2017 m. spalio 16 d. pasirašyto susitarimo dėl šalies pažangai būtinų reformų 2.12 punktą „Peržiūrėti pajamų natūra už įmonės suteiktas paslaugas darbuotojui pripažinimo tvarką“.

Dalykinio vertinimo išvada: šiuo metu pateikti svarstymui, Finansų ministerijos ir Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos parengti, atskiri Vyriausybės išvadų projektai dėl Seimo narių siūlomų įstatymų pakeitimo projektų, kuriais iš esmės siekiama to paties tikslo kaip ir Ekonomikos ir inovacijų ministerijos siūlomais pakeitimais. Tiek Finansų ministerija, tiek Socialinės apsaugos ir darbo ministerija Vyriausybės išvadų projektais siūlo nepritari Seimo narių siūlymams.

Vyriausybė turėtų užtikrinti nuoseklią ir aiškią poziciją tiek dėl Vyriausybės išvados projektų, tiek dėl Ekonomikos ir inovacijų ministerijos siūlomų pakeitimų.

Siūlome projektą svarstyti Tarpinstituciniame pasitarime.

Ekonomikos politikos grupės patarėjas

Tautvydas Brazdžiūnas

Tautvydas Brazdžiūnas, tel. 8 706 63 807, el. p. tautvydas.brazdziunas@lr.lt